

קובץ
הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה ובחסידות

בשלה

גליון יז (קכ)

יזא לאור ע"י מערכת

הערות וביאורים

417 סרץ עונני • בזקלין, ניו יארק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתים לבריאה

שנת השמונים לכת אדמו"ר שלישי א

בס"ד עש"ק פ' בשלח תהי' שנת ביאת משיח

ח ו כ ן ה ע נ י נ י ם

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

ג שנתגייר כקטן שנולד, ובענין עדות
ה לשיטת הבבלי והירושלמי

נ ג ל ה

ה כלי הדיוט לגבוה
ז חובת סמיכה בקרבן

ח ס י ד ו ת

ז שדרך התומ"צ בכלל הוא דרך האמצעית
ח אי ידיעה הוי הרגשה
ט שהתורה למטה היא מובדלת מהעולם

ש י ח ו ת

י שאלות בהסיום דההתוועדות די' שבט
י שע"י רכישת אות בס"ת מתגלה שייכותו לאות שלו

ש ו נ ו ת

יא ההתעוררות לכתיבת ס"ת
יא הערות ללוח "היום יום"

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

א. בלקו"ש פ' בא מבאר דעת ר"ש ד"אב ובנו וכל הקרובין כשרים לעדות החודש" דסב"ל דעדות החודש אינו אלא בירור שכלי, (ולא מצד הדין דעדות, שבכה"ת כולה), ועפ"י זה מהרץ ג"כ מה שמביא ראי' ממשה ואהרן, ולכאן את"ל שהי' להם דין גרים ביצי"מ, הרי מבואר דגרים אינן להם דין קורבה ומעידין זה לזה, וא"כ מהו הראי' ממשה ואהרן? וממשיך לבאר וז"ל: ע"פ הנ"ל אבער קען מען זאגן: דאס וואס "גרים.. אין להם קורבה .. מעידים זה לזה", איז מצד דעם וואס פסול קורבה איז א דין וגזירת הכתוב (און ניט מצד דעם קירוב הדעת וואס איז דא צווישן זיי), און וויבאלד גרים האבן ניט קיין דין קורבה זיינען זיי: ניט בכלל דעם פסול. משא"כ ווען עס רעדט זיך וועגן אן עדות וואס איז (בלויז) א בירור (שע"פ שכל), איז דער חסרון פון קרובים אין דעם סוג עדות - מצד דעם קירוב הדעת וואס איז דא: זיי קרובים. און וויבאלד אז דער קירוב הדעת צווישן אחים איז דא אויך ביי אחים שנתגיירו (כנראה במוחש) קען מען ופלערנען פון דעם וואס משה ואהרן זיינען כשרים לעדות זו וזיף די שלאחרי מ"ת קרובים, עכ"ל.

וכדאי להעיר בענין זה במ"ש במנ"ח (תקפס), דבתחילה מביא ו"ש הרמב"ם ובשו"ע דהא דאין מקבלים עדות הקרובים זע"ז אי"ז שום דחיישינן דמשקר אלא גזירת מלך הוא, (וראה הערה 7) מקשה ע"ז מהגמ' סנהדרין כח, ב, דאמר רבה בר בר חנה מעיד דם לאשתו ארוסה א"ר לא אמרן אלא לאפוקי וכו' היינו דקרוב א הוה רק לעיולי הו"ל נוגע, ודחה הש"ס דברי רבב"ח דאף אפוקי נאמן דמאי דעתך וכו' אשתו ארוסה לא מטמא וכו' התם שארו תלי רחמנא אכתי לאו שארו היא, הכא משום אקרובי דעתא וא והא איקרבה דעתא, ומקשה ע"ז הא טעמא דקרוב פסול אינו שום חשש משקר אלא גזרת המלך היא, וא"כ ארוסה כיון דלא הוה רוב, למה לא יעיד? ומסיים בצע"ג, עיי"ש.

והנה בקובץ הערות (אות רלא) הקשה ג"כ קושיא זו ומתריך אה"נ דקרוב פסול מצד גזה"כ, אבל מי נקרא קרוב זה תלוי איקרובי דעתא, והא דאיקרובי דעתא, אינו תלוי אם הוא קרוב פ"י דין, אלא אם הוא קרוב בטבע. (ועי' בפלפולא חריפתא ס"י כ" אות ו' שמשמע כן), אלא דאח"כ מקשה ע"ז דא"כ גרים קרובים יהיו פכולין להעיד זה לזה, דאעפ"י דאין להם ין קורבה, אבל יש כאן קורבה טבעית? ונשאר בקושיא.

וראיתי מתרצים בזה, עפ"י הירושלמי עה"פ לא-ל גומר עלי, חוק התורה קובע הטבע, וכיון דמצד הדין, גר שנתגייר כקסן נולד דמי, במילא משתנה טבעו ואין להם קירוב דעת כקרובים.

אבל מובן דלפי השיחה אי אפשר לתרץ כן כלל, וכמ"ש נראה במוחש דאינו כן, וא"כ הדרה קושיא הנ"ל לדוכתי?

ונראה לתרץ דהנה באמת ג"כ ארוסתו נקראת אשתו,

וכמ"ש בקהלת יעקב (להר"י אלגאזי) מענה לשון ח"א אות סה, דמקרא מלא דיבר הכתוב (דברים כב, כד) "כי יהי נערה בחולה מאורסה לאיש וגו' את אשת רעהו", ועי' ג"כ במרגליות הים סנהדרין שם שמביא ממכילתא משפטים פ"א יכול יהא חייב במזונות ארוסה ושומרת יבם, ת"ל אשתו להוציא שומרת יבם שאינה אשתו, עמו להוציא ארוסה שאינה עמו, יעו"ש בארוכה, ועי' ג"כ בבית האוצר כלל רט"ו שהארין בזה, ומסיק דבירושלמי משמע דאירוסין הוה מקצת אישות, ובמילא מובן לפי כ"ז שיש כאן דין קורבה עפ"י התורה.

ועפי"ז אפשר לפרש הגמ', דבאמת זה ברור דבעינן דין קורבה עפ"י תורה בכדי שיופסל לעדות, אלא דבתחילה חשבה הגמ' לומר דארוס אינו פסול כי בעינן "שארן" היינו שהקורבה תהי' בשלימות, ע"ד שהוא לגבי הדין טומאה וכו', וע"ז אומר דזה אינו, דהכא משום איקרובי דעתא, היינו דכאן הא דקרוב פסול לעדות הגדר הוא משום קירוב הדעת, ולכן כל היכא שהם קרובים מצד הדין, ויש כאן קירוב דעת, אף שהקורבה אינה בשלימות, הנה לגבי ענין זה הדין דקרוב פסול לעדות.

אבל במקום שאין כאן דין קורבה מצד התורה, אף שיש כאן קירוב דעת עפ"י טבע, ליכא שום פסול, כיון דהגזזה"כ הוא רק כשיש דין קורבה עפ"י התורה.

ועי' ג"כ בפ"י ר"י מלוניל סנהדרין שם שכתב וז"ל: אבל לענין עדות משום איקרובי דעתא הוא דפסול רהמנא קרוב דכגופו חשיב, והא נמי ארוסתו כבר נתן דעתו עלי' וכגוף אחד דמי עכ"ל, וזהו כנ"ל, דלענין עדות אם יש קירוב דעת כבר נכלל זה בדין פסול קרוב שבתורה, ועי' ג"כ בהגהות מהר"י בכרך סנהדרין שם.

ועי' ברמב"ם הל' עדות פי"ד הל' י"ג ובשו"ע חו"מ סי' ל" דארוס מעיד לקרובי הארוסה משא"כ בנשואה, ולהנ"ל נצטרך לומר משום דהקורבה אינה בשלימות, לכן פסלינן רק לארוסתו בלבד.

ועי' עוד בקובץ הערות שם שהקשה ממ"ש הרמב"ן לגבי אבלות בעבדים, דאעפ"י שאין להם שארות, לענין יוחסין, מתאבלין הם לענין קרובים, והיינו משום דאבילות בצערא תליא מילתא וכיון דהן קרובים בטבע אעפ"י שעפ"י דין אין להם קורבה נוהג בהם דין אבילות, עכתו"ד הרמב"ן, ומקשה בקוה"ע דא"כ בגרים שנתיירו כיון שיש להם קורבה עפ"י טבע, הי' צ"ל דין אבילות, וזה נגד המפורש בכל הפוסקים, יעו"ש.

(ב) במה שנת"ל בהשיחה לכאו' יל"ע, דהרי בעדות שבכה"ת, אף דזהו דין תורה לדון עפ"י עדים וכו' כמ"ש הרמב"ם, אבל הרי צ"ל ג"כ הקירות ודרישות וכו' לברר הדבר גם עפ"י שכל, (וכמבואר בהשיחה באות א' דעדות אינה רק בירור שכלי אלא דין), ואי נימא דכשיש קורבה טבעית יש כאן חסרון בהבירור שכלי, א"כ למה באמת הם כשרים אחרי שנתיירו, ומוכח מזה דכשי

אהבה טבעית ליכא כאן שום חסרון בהבירור שבהעדות, וא"כ ממ"נ: אם סב"ל לר"ש מצ"ע דעדות החודש הוה רק בירור שכלי, א"כ בודאי אחים שנתגיירו כשרים, כנ"ל מהא דמצינו בכה"ת כולה שהם כשרים להעיד זל"ז, ואם כל מקורו שהוא רק בירור שכלי הוא מכאן גופא, מזה שמשא ואהרן כשרים, א"כ מהו הראי' באמת דכן הוא, דילמא בעינן כאן לדין עדות כמו בכה"ת כולה, ומשה ואהרן לא הי' להם דין קורבה מצד הגירות?

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי
- ר"מ בישיבה -

ב. בלקו"ש חי"א פ' בא נתבאר בארוכה הגדר דמצות פדיון הבן, דלשיטת הבבלי הרי זה בעצם מצות האב, אלא דיש גזה"כ דאם לא פדאו אביו חייב לפדות א"ע, אבל לשיטת הירושלמי הרי זה בעצם מצות הבן, אלא דכיון דאי אפשר להטיל חיוב על הבן בקטנותו, הטילה התורה החיוב על האב שיפדה במקום הבן, והנפק"מ הוא כשנתגדל ולא פדאו אביו, מי חייב לפדותו, דלהבבלי גם כשנתגדל חייב האב כיון דזהו מצוותו, משא"כ להירושלמי חייב הבן עיי"ש בארוכה.

ואפשר לומר דהבבלי והירושלמי לשיטתייהו, דהרי נתבאר בכ"מ דהבבלי מביט על ההוה, והירושלמי על העתיד וא"כ גם הכא אפ"ל כן, דלשיטת הבבלי דמביטים על ההוה, והנה מיד כשנולד לא שייך להטיל חיוב על הבן בהוה, לכן הטילה התורה מעיקרא החיוב על האב, ובמילא זהו מצוותו שלו, משא"כ להירושלמי דמביטים על העתיד, וא"כ אף דבהוה לא שייך להטיל חיוב על הבן, אבל בעתיד כשיתגדל הרי שייך, וכיון דלהירושלמי מתחשבים עם העתיד, במילא גם עכשיו שייך להטיל חיוב על הבן מצד העתיד, ולכן סב"ל דזהו מצות הבן.

ישראל שמעון קלמנסון
- ישיבה גדולה ניו הייווען -

נ ג ל ה

ג. באו"ח סי' קמ"ז פסק הרמ"א בסעיף א' וז"ל: ואין לעשות מפות לספר תורה מדברים ישנים שנעשו בהם דבר אחר לצורך הדיוט וע"ל סי' קנ"ג (אגודה מס' מנחות, תשובת מהרי"ל סי' קי"ד, וב"י רשב"ץ) וכך פסק המחבר להדיא בסי' קנ"ג סעיף כ"א וז"ל: אין לקנות מעילים שנשתמש בהם הדיוט לתשמיש קדושה ע"כ. ועיי' ג"כ ט"ז יו"ד סי' רפ"ב ס"ק י"ג.

והנה לדין זה מצינו שני מקורות (א) גמרא זבחים קט"ז ע"ב, מנחות כ"ב ע"א ב) תוספתא פ"ב דמגילה. דהנה ז"ל הגמ' שם במנחות: תניא יכול האומר הרי עלי עולה יביא עצים מתוך ביתו כדרך שמביא נסכים מתוך ביתו ת"ל על העצים אשר על האש אשר על המזבח מה מזבח משל צבור אף עצים ואש משל צבור דברי רבי אלעזר בר"ש, רבי אלעזר בן שמוע אומר מה מזבח שלא נשתמש בו הדיוט אף עצים ואש שלא נשתמש בהן הדיוט (וכך פסק

הרמב"ם בפ"ו מהל' איסורי מזבח הל' ב' ובפ"ז הל' ג' דעצי המערכה צ"ל חדשים עיי"ש) היינו שיש לימוד מפסוק דכלים שנשתמשו להדיוט אסור להשתמש לגבוה מעצי המערכה.

והמקור השני הוא בתוספתא פ"ב דמגילה הלכה י' וז"ל: כלי גבוה עד שלא נשתמש בהן גבוה רשאי לישתמש בהן הדיוט משנשתמש בהן גבוה אין רשאי לישתמש בהן הדיוט וכלים שנעשו מתחלתן להדיוט אין עושין אותן לגבוה, אבנים וקורות שחצבן מתחלה להדיוט אין בונים אותן בהר הבית ע"כ.

והנה בפשטות יש לפרש ולבאר החילוק בין ב' המקורות הוא אם כבר נשתמש לדבר הדיוט או רק שנתייחד לדבר הדיוט דבגמ' מנחות שם מדבר באם כבר נשתמש לדבר הדיוט אז אסור לעשותן לגבוה והוא איסור דאורייתא שלומדים זה מהפסוק על העצים אשר על האש וגו' משא"כ אם רק נתייחדה להדיוט אבל עוד לא נשתמש לדבר הדיוט דבאופן זה מדובר בהתוספתא הנ"ל הוא רק איסור דרבנן דאין לזה לימוד מהפסוק. אבל באלי" רבה סימן קמ"ז ס"ק ד' (ועיי' ג"כ סי' קנ"ג ס"ק ל"ג) מבאר דדין זה של המהרי"ל שלא לעשות מעילים לס"ת מדברים שנשתמשו להדיוט אין בזה איסור בדיעבד, והלימוד הוא רק אסמכתא בעלמא עיי"ש ודלא כט"ז יו"ד הנ"ל. ולפי דבריו צ"ל דאם נשתמש לדבר הדיוט אין כאן איסור לעשותו לגבוה אלא שאין זה דרך כבוד. ומכש"כ הדין של התוספתא דאם רק נתייחד לדבר הדיוט דאין כאן איסור (ואפילו אסמכתא אין כאן) רק מצד כבוד אין לעשותו לגבוה.

ולפי זה י"ל מה שהקשו האחרונים על התוספתא הנ"ל מהדין דהזמנה לאו מילתא היא, כמבואר בהסוגיא בסנהדרין דף מ"ז - מ"ח דהלכה כרבא ואפילו בתשמישי קדושה כההיא דשם, אמר לאומן עשה לי תיק של ספר או נרתיק של תפילין עד שלא נשתמש בו קודם מותר להשתמש בו חול ועוד שם, דהזמנה לאו מילתא היא וא"כ למה כהב בהוספה דכלים שנעשו להדיוט אין לעשותו לגבוה הרי הזמנה לאו מילתא היא (עיי' שו"ת חתם סופר או"ח סי' מ') ועוד הרי בתחלת ההלכה בתוספתא שם משמע להיפך דהרי מבואר שם כלי גבוה עד שלא נשתמש בהן גבוה רשאי לישתמש הדיוט הרי פסק דהזמנה לאו מילתא ובסיפא של התוספתא משמע כנ"ל דכלים מילתא היא, אלא יש לתרץ כנ"ל דבודאי התוספתא סב"ל דהזמנה לאו מילתא היא וכמבואר בגמ' סנהדרין הנ"ל אלא מדבר כאן מצד דין כבוד גבוה דלכתחילה אין לעשות כלים שנעשו להדיוט לגבוה, אבל אין כאן איסור.

ועפ"ז אפשר לבאר ההלכה ברמב"ם הל' בית הבחירה פ"א הלכה ב' וז"ל אין עושין כל הכלים מתחילתן אלא לשם הקודש, ואם נעשו מתחילתן להדיוט אין עושין אותן לגבוה, וכלי גבוה עד שלא נשתמש בהן גבוה רשאי להשתמש בהן הדיוט. ומשנשתמש בהן גבוה אסורין להדיוט, אבנים וקורות שחצבן מתחלה לבית הכנסת אין בונים אותן להר הבית עכ"ל.

ולכאורה צ"ל דהרי בהתחלה פסק דאם נעשו מתחילתן להדיוט אין עושיין אותן לגבוה ואח"כ פסק להיפך דכלי גבוה עד שלא נשתמש בהן גבוה רשאי להשתמש בהן הדיוט דלכאורה כמו דאם נעשו להדיוט אסור לגבוה כמו"כ אם נעשו לגבוה למה מותר להשתמש להדיוט.

אלא י"ל דבתחלה הוא רק מצד דין כבוד גבוה דכלי שנעשו להדיוט אין לעשותו לגבוה מצד כבוד גבוה ואח"כ פסק מצד הדין דעד שלא נשתמש בהן גבוה רשאי להשתמש בהן הדיוט היינו דכיון דעד שלא נשתמש בהן גבוה עוד לא נתקדש כמבואר בהל' כלי המקדש פ"א הל' י"ב וז"ל: ודבר זה אינו נוהג לדורות אלא הכלים כולן כיון שנשתמשו בהן במקדש במלאכתן נתקדשו עיי"ש וא"כ בדין אם עוד לא נשתמש לגבוה אין כאן קדושה ומותר להשתמש להדיוט אלא לכתחלה יש לעשות הכלים לשם הקודש כמבואר בתחלת ההלכה בהל' בית הבחירה שם, ואף דכוונה לקודש לא מועיל כלום דאינו קודש עד שנשתמש, מ"מ מצד כבוד גבוה יש לעשות לכתחלה הכלים לשם קודש וכן מצד כבוד גבוה לא לעשות כלים מכלים שנעשו להדיוט אבל מצד הדין הזמנה לאו מלחא היא ומותר להשתמש בכלי גבוה אם עוד לא נשתמש וכן אם נעשו להדיוט בדיעבד מותר לעשותו לגבוה.

ישעי' זוסיא ווילהעלם

- תות"ל 770 -

ד. בגליון האחרון העיר הח' ל.י.ר. בהא ומבואר בקידושיין (נ"ה ע"א) דזכרים ועולות שנמצאו מקריביין אותן בלא סמיכה לפי שאין מכירין מי הם הבעלים, והעיר הח' הנ"ל דלמה לא יסמכו הכהנים והדומה בשליחות הבעלים וזכין לאדם שלא בפניו. ומזה יצא לו חידוש דסמיכה הוה מצוה שבגופו עיי"ש.

הנה מבואר להדיא במנחות דף צ"ג ע"ב תנו רבנן ידו ולא יד עבדו ידו ולא יד שלוחו וכו' (ועי' תמורה ב' ע"א דיליף קרבנו ולא קרבן ועי' שטמ"ק שם).

ועי' ביבמות ק"א ע"ב תוד"ה וקראו דסמיכה ועגלה ערופה הו"ב כתובין הבאים כאחד ולכן אין למידין מהם דאין דין שליחות בכל התורה עיי"ש. ומוכח מכל הנ"ל דהא דאין שליחות בסמיכה הוא מטעם גזיה"כ.

אלי' זילבערשטיין

- תות"ל 770 -

ח ס י ד ו ת

ה. במאמר באתי לגני תשי"ג סעי' א' וזלה"ק: דרך התומ"צ בכלל הוא דרך האמצעית וכמ"ש הרמב"ם בהלכות דעות וההטי' למע' מדרך האמצעית הוא שטות דקדושה שצריך להיות גם שטות דקדושה ובפרט כאשר צריך להזהר (באווארענען) שלא יהי' השטות דלעו"ז הוא ע"י שטות דקדושה דוקא עכלה"ק.

וצ"ל דאין יתאים המבואר כאן עם המובא בלקו"ד ח"ג ד'

תק"ג ע"ב וזלה"ק: במסיבה ההיא הוכיח הרי"א מהאמליא הר"ה מפאריטש על אשר מרבה בהידורים וזהרות יתרה על המצה, כי מעקרי העבודה הוא ללכת בדרך המיצוע כמו שהחליטו חכמי המחקר אשר אין יתרון לאחד מן הצדדים גם לא אל קצה היותר נעלה אלא אל הממוצא והוא האושר האמיתי, עכלה"ק.

וכן מביא שם אח"כ מדברי הרי"א "המעולה הוא משובח בכל עת ובכל מקום ובכל ענין אבל הוא עלול הירידה והנפילה ולפעמים גם באופן פתאומי כי רשע מכתיר את הצדיק אבל הממוצע אין לו הפכי לכך הוא האושר האמיתי".

ואפשר שבאמת עפ"י דרך החסידות הוא באופן אחר (לא כמו שמובא מחכמי המחקר) וכהנהגת הר"ה.

* * *

בסעי' ה' וזלה"ק דמחצב הנשמות הוא חיצוניות א"ק ומחצב הספירות הוא פנימיות א"ק עכלה"ק.

וכן לקמן שם "דכאו"א יובן גם בשרש הנשמות דאף ששרשם הוא מחיצוניות א"ק מ"מ הם מיוחדים גם עם פנימיות א"ק".

וצ"ל דאין יתאים זה עם המובא בספר המאמרים תרנ"ט ד"ה יחינו ע' י"ג (וכן בכ"מ) וזלה"ק: הענין דמה שהתורה היא בחי' א"ק היינו חיצוניות א"ק ונש"י הם מבחי' פנימיות א"ק עכלה"ק.

הרב פנחס קארף

- משפיע בישיבה -

ו. בר"ה באתי לגני תשכ"ב אות ב' וז"ל: שהבריאה יש מאין היא רק בכח העצמות שאין לו שום עלה וסיבה שקדמה לו ח"ו שלכן גם הנבראים בהרגשתם אינם מרגישים שיש להם עלה וסיבה, דאם הייתה התהוות הנבראים מבחינה שיש לה עלה וסיבה היו גם הנבראים מרגישים את עילתם וסיבתם, ומה שאנו רואים שגם נבראים אלו יכול להיות שהם יודעים ומשיגים, ועד לתכלית הידיעה וההשגה, שיש להם מקור המהווה אותם הרי זה רק בידיעתם ולא בהרגשתם שהרי אופן התהוותם היא מאין ליש, היינו שהדבר המהווה אותם נק' אין לפי' שלגבי הנברא אינו במציאות כלל, עכ"ל.

שמע מזה דאע"ג דנבראים יודעים ומשיגים עד לתכלית הידיעה והשגה שיש להם עלה וסיבה מ"מ אינם מרגישים את זה. ובדרך מצותיך מצות האמנת האלקות בסעיף ב' וז"ל: והנה דעת הוא הנק' בזהר מפתחא דכלזל שית דהיינו שהוא פנימיות המדות כמו שאנו רואים שהמדות בטלים ונמשכים אחר הדעת כי כשהאדם יודע ומרגיש א"ע הרי אנו רואים בחוש שלפי שהוא מרגיש א"ע וחיותו מאר אזי מדותיו מחפעלים... נמצא שהמדות נגררים אחר הדעת שהוא ההרגשה ומאריך עד סוף הסעיף דידיעת האלקות הוא מושג ונרגש וכו'.

א"כ משמע מזה דהדעת זהו ענין הרגשה וכשהאדם יודע דבר אז הוא מרגיש את הדבר לפי שדעתו והרגשה הוא ענין אחד ממש.

לפי"ז אינו מובן למה בד"ה באחי לגני מסביר דאע"ג דנבראים יודעים ומשיגים שיש להם עלה וסיבה עד לתכלית הידיעה והשגה אבל להרגשה אינו בא דהא לפי המבואר לעיל במצות האמנת אלקות הרי ידיעה והרגשה דבר אחד ממש.

לוי יצחק שם-טוב

ז. במאמר דש"פ חיי שרה ש.ז. ד"ה אמר ר"י אחא וכו' וז"ל: כמו"כ הוא בענין התורה דכתיב בה הלא כה דברי כאש ומה אש אינה מקבלת טומאה כך דברי תורה. משום שהתורה גם בהיותה למטה היא מובדלת מכל עניני העולם (בהי"מ"ה) וכך לאחר זה כתב ... וע"י שנמצאת למטה באופן של הבדלה.

אבל לא הבנתי דלכאורה איך יכולין לומר שהתורה גם בהיותה למטה היא באופן של הבדלה, דהנה בדרך מצותך. מצות יעוד ופדיון אמה עברי' וזלה"ק: וכן עסקו בתורה ומצות כל היום הוא עד"ז שהרי דבר ההלכה מלוּבש בעניני נוגה זה טוען כך וכו' וגם דיבר פיו הוא מכחות נפש הבהמית דנוגה עכלה"ק.

לכאורה משמע שתורה בהיותה למטה היא מלוּבשת בעניני

עולם?

ולכאורה יכולים לחרץ (בדוחק עכ"פ) בהקדם החילוק בין תושב"כ לתושבע"פ כמבואר בלקו"ת פ' ויקרא בביאור לא חשבתו מלה וזלה"ק: חכמתו יתי' שבתורה אור א"ס ב"ה נסעה וירדה עד שנתלבשה בדברים גשמיים שבכדי שהאדם הלומד ההלכה יהי' שכלו משיג ותופס מהות ועצמות החכמה שבההלכה מכיון שמדברת בענינים גשמיים שמהותן מושג עכלה"ק. זה דוקא בתורה שבע"פ משא"כ תושב"כ לא נתנה להתלבש בעניני העולם רק בהי' אותיות (כמבואר שם בארוכה) וא"כ יכולין לומר שזה שמבואר בדרך מצותך מדובר בנוגע לתןשבע"פ שהיא נסעה וירדה עד שנתלבשה בעניני גשמיים וזה שמבואר במאמר דחיי שרה מדובר בנוגע לתושב"כ שזה לכאורה תוכן המאמר ביפה שיחתן וכו' שבפשוטו הפי' הוא בנוגע לכמות שבתורה שבכתב, והיא גם בהיותה למטה היא באופן של הבדלה, (כמבואר בלקו"ת שם) אבל אין יכולים לומר כן משום שבלקו"ש ח"ב ע' 611 מבואר שתורה, דכתיב בה הלא כה דברי כאש מה אש אינה מקבלת טומאה כך תורה שאפי' למטה היא באופן של הבדלה, היא גם על תושבע"פ א"כ הדרא קושיא לדוכתא:

אלא י"ל עפ"י המבואר בלקו"ש ח"ד ע' 1351 בהערה ד"ה שהתורה אין מקבלת (טומאה): וזלה"ק וצ"ע ממש"כ בהל"ת"ת לרבנו הזקן פ"ד ס"ג אשר ע"י חשובה מוציא מהקליפה כל התורה שלמד מקודם ועייג"כ תניא פי"ז, ואולי יש לחלק בין טומאה לירידה לקליפות וע"ד הדוגמא המבוארת (אף כי לענין

אחר) דאור השמש המאיר באשפה ואכ"מ, וא"כ גם מובן בענייננו שאף שהתורה מלובש בק"נ (ענינים גשמיים) היא באופן של המדלה כמשול של אור המאיר באשפה.

י.ל.

ש י ח ו ת

ח. במה שנתבאר בהסיוס (בהתוועדות די' שבט) דלשיטת הירושלמי מותר למדוד גם שלא לצורך מצוה, כיון דלא פי' כלום על המשנה כמו בבבלי, (ויתורץ בזה כמה שאלות שישנם בהמשנה לפי הבבלי), לכאורה צריך להבין, דהרי כתב בחומת ירושלים (שער ד', נדפס בריש הירושלמי) דהרבה הרפתקאות פגעו בירושלמי, לפי שעוד זמן רב מקודם פגעו בבני א"י שמדות ורדיפות מהרומיים וכו', ולסיבות אלו נאבדו אז בא"י הרבה חלקים ומגילות מהירושלמי כו', ומביא אחד הדוגמאות לזה דבסדר מועד חסרה הגמ' לארבעה פרקים האחרונים ממסכת שבת. ומביא ג"כ מכ"מ שמצינו מובא מהירושלמי, אף שליידנו לעולם לא הגיע יעו"ש.

וא"כ מהו הראי' מזה שבירושלמי לא נתפרש כלום על המשנה, דסב"ל דלעולם מותר למדוד, גם שלא לצורך מצוה?

ב) במה שנתבאר בענין גזירות, דלכאן הו"ע מצד העתיד, וזה מתאים יותר לשיטת הירושלמי דמביטים על העתיד? ונתבאר בזה דענין הגזירות שייך יותר בבבל דאזירא אינו טהור וכו' ושייך שיכשלו וכו', משא"כ בא"י אי"צ לגזור, ע"ד המבואר לגבי רב דבקעה מצא וגדר בה גדר כו'.

לכאן יל"ע דהרי הדין דמדידה הביא הרמב"ם בפכ"ד מהל' שבת ושם בתחילתו הקדים וכתב וז"ל: יש דברים שהן אסורין בשבת אעפ"י שאינם דומין למלאכה ואינם מביאים לידי מלאכה. ומפני מה נאסרו משום שנאמר אם תשיב מגלך עשות חפצין ביום קדשי ונאמר וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר וכו' עכ"ל, ובשו"ע אדה"ז סי' ש"ו סעי' י"ח כתב: "מפני שהוא מעשה חול וזלזול שבת", משמע מזה לכאן דמדידה מצ"ע הוה זלזול בשבת, ולא משום שיבא לאיסור מלאכה וכו', וא"כ מהו החילוק בין הבבלי להירושלמי?

הרב דניאל וויינבערגער

-ברוקלין נ.י.-

ט. בשיחת שמח"ת ש.ז. (ועוד בכמה שיחות דהאי שתא) מובא "שכא"א מישראל ירכוש אות בא' מספרי התורה ועי"ז תתגלה שייכותו לאות שלו בספר התורה - שהרי לכא"א יש אות בס"ת... וכמב' במא' כ"ק מו"ח אדמו"ר (דיום שמח"ת שנת חש"ן) שכל או"א מישראל יש לו אות בתורה כו' ע"ש.

ולהעיר שזה הענין מובא ג"כ במ' ויבא עמלק תש"ט ושם מובא מפורש בהנוגע להמנהג לכתוב אות בתורה וז"ל: דישראל הוא ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה, דכל א' מישראל יש לו

אות א' בתורה, ולכן נהגו כל ישראל לכתוב אות בתורה, לפי שכל אחד מישראל יש לו אות בתורה, עכ"ל"ק. ש.ז.ד.ק.

ש ו נ ו ת

י. בהיום יום מציין שם דההתעוררות לכתוב ספר תורה לאחד כלל ישראל הי' בתשמ"ב.

ולכא"ו צ"ל דההתעוררות מתחלה הי' בערב ר"ה עוד בתשמ"ב ועוד הרי הדגיש כ"ק אדמו"ר שליט"א כמה פעמים דהתעוררות הי' דוקא בשנת הקהל משום דהענין של אחדות כלל ישראל שייך במיוחד לשנת הקהל.

גדלי' שם-טוב

הערות להיום יום

יא. י"ד שבט "בא כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים, איז, לבד דער ענין פון התעוררות רחמים אויף די מקושרים, געווען א עבודה פון דערמאנען בינו לבינן עצמו די מקושרים, און אריינטראכטען בענין אהבתם והתקשרותם כמים הפנים, וואס דאס איז מעורר די כחות פנימים פון דעם וואס מ'טראכט וועגען עם ווי מיר זעהען במוחש, אז מ'קוקט שטארק אויף איינעם מוז ער אקוק טאן, ווייל די הבטה פנימית איז מעורר דעם עצם הנפש, און אזוי איז אויך איין דעם כח המחשבה."

ממכ"א חשוון, תרצ"ט (סה"מ קונט" ח"ג ע' כ"ה).

י"ט שבט "מצות עשה הראשונה, ובל' הרמב"ם "לידע שיש שם מצוי ראשון מציא כל נמצא כו' וידיעת דבר זה מ"ע וכמ"ש אנכי ה"א", היא מצות המוח והשכל, והיינו דהגם דכל אחד ואחד מישראל הוא מאמין בה' באמונה פשוטה ולבבו תמים עם ה', חובת המוח והשכל להביא אמונה זו בידיעה והשגה, וזהו "לידע שיש שם מצוי ראשון", ער זאל דאס וויסען בהשגה והבנה דוקא, וכמ"ש דע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם, וכתיב וידעת היום גו'."

ראה שיעור חומש דיום שלפנ"ז: עתה ידעתי כי גדול ה' מכל אלף גו'.

כ"ה שבט "לערנען בכל יום א פרשה חומש מיט פירש"י (זונטאג ביז שני, מאנטאג ביז שלישי וכו'), אמירת תהלים בכל יום, גומר זיין דעם תהלים שבת מברכים - דאס דארף מען אפטיסען, דאס איז נוגע איהם, זיינע קינדער און קינדס קינדער."

ראה שיעור חומש דיום זה וכן יום שלאח"ז וכי ימכור איש את בתו וגו' מקלל אביו וגו' מכה אביו גו' או בן או בת יבח גו' שזה מתאים לו ולבניו וכו' וכן יום זה ה"ז למחרת שבת מבה"ת (אדר א'). וכן הרי כ"ה שבט הוא יום הולדת שבת נכד דכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע מתאים לתיבת "קינדס קינדער".

ה' אדר א' "בלי שום צל ספק וספק ספיקא, הנה בכל מקום

מדרך כף רגלינו, הכל הוא לזכות ולטהר את הארץ באותיות התורה והתפלה, ואנחנו כל ישראל מלוחי דרחמנא אנו, איש איש כאשר גזרה עליו השגחה העליונה, אין חפשי מעבודת הקדש, אשר הועמסה על שכמנו.

ראה סה"מ תרפ"ח, ע' סז.

ב' אדר ב' "רבינו הגדול- הזקן - סידר לפני אנ"ש העבודה במוח ולחפש את האמת, לבקר כל חנועה, שחיי" רק כפי האמת ובאה ע"י עבודה...

משיחח שמח"ת, ה'ש"ת (סה"מ ה'ש"ת, ע' 14).

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן
- בדוקלין נ.י. -

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יהי רצון אשר השם יתברך יחזק בריאותו

ויאריך ימיו ושנותיו בטובה ומתיקות

ויצליח בהצלחה רבה ומופלגה בכל עניניו ופעולותיו הק'

וינהיג את כל ישראל ואת אנ"ש בפרט

בהצלחה מרובה ויוליכנו קוממיות לארצנו נאו

נדפס ע"י
המערכת